

Posudek školitele na diplomovou práci Mgr. Lenky Krátké, pracoviště OH – SD, FHS UK: Československá námořní plavba očima československých námořníků (1959 – 1989), 306 stran vč. příloh.

Hlavním cílem diplomové práce je rozšíření dosud známých a nutno podotknout zcela nedostatečných poznatků o historii podniku Československá námořní plavba a to v období od jejího založení v roce 1989 do roku 1989, tedy roku změny systému v naší zemi.

Lenka Krátká zvolila za výzkumnou metodu orální historii, kdy vedla rozhovory se 17 narátory (oslovených bylo přitom 43!). Tak vysoký počet realizovaných i plánovaných rozhovorů dává tušit, že zmíněná práce vysoce přesahuje podobné kvalifikační práce, resp. počtem narátorů se blíží spíše k doktorským pracím. Vedle orálně historických rozhovorů se autorka opírá i podle doporučení orální historie rovněž archivnímu výzkumu, především pak materiálů ze sbírek Národního archivu a Archivu bezpečnostních složek. Jako další zdroj pak využila dostupnou odbornou literaturu. Za velmi přínosnou považuji podkapitolu, kde se autorka snaží o kritický rozbor dosavadní publikované literatury, vydané jak před rokem 1989 tak i po něm, archivních pramenů, stejně tak nechybí ani rozbor dalších „doplňkových“ zdrojů. Veškeré uvedené prameny slouží autorce k barvitému vykreslení doposud neznámé problematiky čs. námořní plavby.

Z diplomové práce je patrné, že diplomantka celou práci promýšlela velmi dlouho, je vystavěna logicky a velmi přehledně, i nezasvěcený čtenář si udělá velmi dobrý obrázek o daném tématu. Na druhou stranu však diplomantka čtenáře netlačí k jednoznačným závěrům, což je pro orální historii typické, a danou problematiku dává nahlédnout z mnoha úhlů.

Práce L. Krátké je rozdělena do tří částí: historického úvodu, kapitole věnující se metodologii, především zde realizovanému terénnímu výzkumu a konečně vlastní interpretaci.

Historický úvod přináší základní informace o podniku, autorka zde vychází z archivních zdrojů a publikované literatury. Připomíná zde historii předcházející založení podniku, celou problematiku sleduje od 1. sv. války, prochází obdobím meziválečným až po období nedávné, tj. založení akciové společnosti v roce 1995.

Za velký přínos pokládám kapitolu věnovanou orální historii, která není, jako některé jiné práce jen otročským převyprávěním teoretických a metodických východisek orální historie, ale L. Krátká přichází s vlastním popisem využití této kvalitativní historické metody, zároveň zde přináší veškeré relevantní údaje o narátorech (kritéria výběru, věk, regionální rozložení, pracovní pozice, délka zaměstnání ve zkoumaném podniku ČNP. L. Krátká přináší i základní údaje o zpracování rozhovorů a jejich přepisu – vše proběhlo podle standardů orální

historie. Celá druhá kapitola může být dobrým praktickým návodem (vše je zpracováno velmi přehledně) pro další kolegy a kolegyně na které jejich kvalifikační práce teprve čekají. Prostřednictvím této kapitoly se mohou seznámit se všemi nástrahami, úskalími, ale i radostmi zvolené metody. Autorka diplomové práce dlouhodobě spolupracuje s Centrem orální historie ÚSD AV ČR. Domnívám se, že se tato participace autorky kladně odrazila v její diplomové práci.

Jako nejpřínosnější a svým způsobem i inovativní ve vlastním zpracování pokládám kapitolu interpretační, kde se autorka dostává doslova k vyličení duše námořníka proplouvající vlastním životem, resp. prožívaným historickým obdobím. Z mnoha akcentovaných problémů bych upozornil např. na vlastní práci námořníka, resp. motivaci stát se námořníkem, vliv komunistického režimu na námořní lodi, otázky emigrace, finančnímu ohodnocení námořníků a především pak otázce každodennosti na námořní lodi (zde skvěle zpracováno!). Závěr práce pak skutečně korunuje celé dílo, nejde o žádné schematické shrnutí vyšetřovaného, ale o myšlenkově promyšlenou analýzu, která končí jen na první pohled „banální“ větou: „...námořníci byli a jsou 'jen obyčejní' lidé, žijící své 'obyčejné' životy, se svými chybami i dobrými vlastnostmi“.

Není nikterak překvapivé, že diplomovou práci považuji za skvěle zpracovanou, z výše popsaného za na mnoha místech i průkopnickou. Zcela jistě by bylo dobré uvažovat o vydání této práce a školiteli práce navrhuji spolu s překladatelkou podat diplomovou práci do soutěže České asociace orální historie, kde bude nepochybně aspirovat na místa nejvyššího ocenění. Diplomovou práci hodnotím známkou **v ý b o r n ě**. Mgr. Lenka Krátká vykazovala po celou dobu studiu nadstandardní zájem o naší nedávnou historii a veškeré vědomosti zúročila i ve své práci. Rád bych autorce popřál vše dobré v osobním i profesním životě.

V Praze, 3. června 2011

prof. PaedDr. et Mgr. Miroslav Vaněk, PhD.
vedoucí pracoviště OH-SD, FHS UK v Praze